

Om polarisering

Sverige missade hela poängen

Idag vet vi att 56,1 procent av svenskarna sa nej till euron. Idag vet vi också vilka oacceptabla följder polariseringen av folkomröstningen fick. Idag vet vi att det inte alltid känns kul att säga "Vad var det vi sa?"

Kanske är det tur att vi inte ser framtiden särskilt klart. Kanske skyddas vi av någon fiffig mekanism så att vi slipper se de verkliga konsekvenserna av vårt handlande och i stället kan tjafsas om de ointressanta. Jag är å ena sidan förkrossad över mordet på Anna Lindh, en minister som jag hade den allra största beundran för, och å andra sidan glad att jag inte kunde se, eller förstå, att den här typen av händelser kan bli konsekvensen av en EMU-omröstning.

På den lilla nivån handlar alltså omröstningen om ifall vi skall ha samma pengar som andra länder eller inte. På systemnivå valutan ointressant medan graden av varians är en av de avgörande faktorerna. Varje gång vi förvandlar en komplicerad fråga till Ja eller Nej så minskar vi variansen i systemet och ökar polariseringen. Kostnaden för en sådan polarisering är oerhört mycket större än de eventuella vinsterna i en eller annan politisk fråga.

När man dessutom, vilket har varit fallet den här gången, laddar en ekonomisk och administrativ reform, med värden som ond och god, klok och korkad, rättvis och girig, tolerant och främlingsfientlig så ökar man tyngden i denna polarisering.

Obegåvat dela upp folk i ja och nej

Alltså - att dela upp folk i ja och nej är alltid obegåvat och definitivt obegåvat om man tror att man också kan dela upp dem i goda eller onda. Att sedan prata om att vi måste bekämpa våldet eller försvara demokratin visar bara att man inte förstått hur komplexa och dynamiska system fungerar. Polarisering, resonans, harmonier eller disharmonier är systembeteenden, inte något som kan förstås som enskilda relationer eller händelser.

Alla jag känner menar så väl oavsett om de röstar Ja eller Nej och alla är förfärade över utvecklingen. Tills vi förstår att onödigt polarisering är en större fråga än Ja eller Nej kommer det inte att bli bättre. Det stora politiska uppdraget framöver innebär att bygga strukturer som aldrig mer försöker förklara världen med en, två eller i bästa fall tre sanningar. Dessutom måste modellerna ta fasta på systemets totala egenskaper, något som inte alls är summan av delarna. Det är förskräckligt, och ett fullständigt underbetyg åt oss som kallar oss samhällsbyggare, att det krävs händelser som den i förra veckan för att vi överhuvudtaget skall ana att det finns större och mer sammansatta effekter av våra handlingar än de vi först får syn på.

Polarisering skapar resonans

Att undvika polarisering och därmed följande resonansfenomen är en oerhört mycket större fråga än de flesta andra. Ändå finns den inte på agendan utan i stället tycks vi tro att demokrati innebär att vi så ofta som möjligt skall dela in människor i Ja eller Nej, Höger eller Vänster, Feminister eller motsatsen. Vi tror också att om vi då och då driver det till sin absurda spets - genom att tvinga människor att skriva Ja eller Nej på en lapp - så har vi gjort demokratin, och därmed oss själva en tjänst.

Det spelar ingen roll om sorteringen innebär att vi delar upp elever i godkända eller inte godkända eller kanske arbetskraften i sjuka och friska. Den oerhört förenklade bild som blir följden innebär att dynamiska effekter som vi inte alls vare sig förstår eller kan förutsäga fullständigt överskuggar det vi trodde oss vinna med sorteringen. Paradigmmskiftet innebär just detta - det är inte svaret det är fel på - det är frågan som är fel ställd.

Paradigmmäklarna i Sverige

Box 7 - L. Tvärg. 5

240 33 Löberöd

0413 - 300 02

www.parm.se - info@parm.se